

Výskyt bakterie *Ralstonia solanacearum*

Karanténní bakterie *Ralstonia solanacearum* (původce hnědé hniloby bramboru) se na území České republiky oficiálně vyskytuje od roku 2010, kdy byla při pravidelném úředním průzkumu poprvé laboratorně potvrzena ve vzorku vody odebraném z Labe.

Pěstování bramboru či jiných lilkovitých plodin, jež jsou hostitelskými rostlinami této karanténní bakterie, je v některých oblastech EU komplikováno právě z důvodu možnosti jejího šíření na pěstované plodiny skrze infikovanou závlahovou vodu z povrchových vodních toků.

Potvrzené výskyty bakterie v roce 2024

Ústředním kontrolním a zkušebním ústavem zemědělským (ÚKZÚZ) bylo k 31. říjnu 2024 testováno na výskyt bakterie celkem 592 vzorků – hlízy bramboru tuzemského i zahraničního původu (512), voda z vodních toků a závlahových soustav (49), odpadní voda z podniků zpracovávajících brambory (16), rostliny lilku potměchuti volně rostoucí na březích vodních toků (6), zemina z prání brambor (8) a rostliny brambo-

ru odebrané z depozitu odpadní zeminy (1).

Infekce byla potvrzena ve třech vzorcích vody odebraných z vodních toků. Pozitivní vzorky vody byly odebrány z Opatovického kanálu u řeky Labe v okrese Pardubice (2 vzorky) a z Labského náhonu u řeky Labe v okrese Hradec Králové (1 vzorek).

Mimořádná opatření proti šíření bakterie

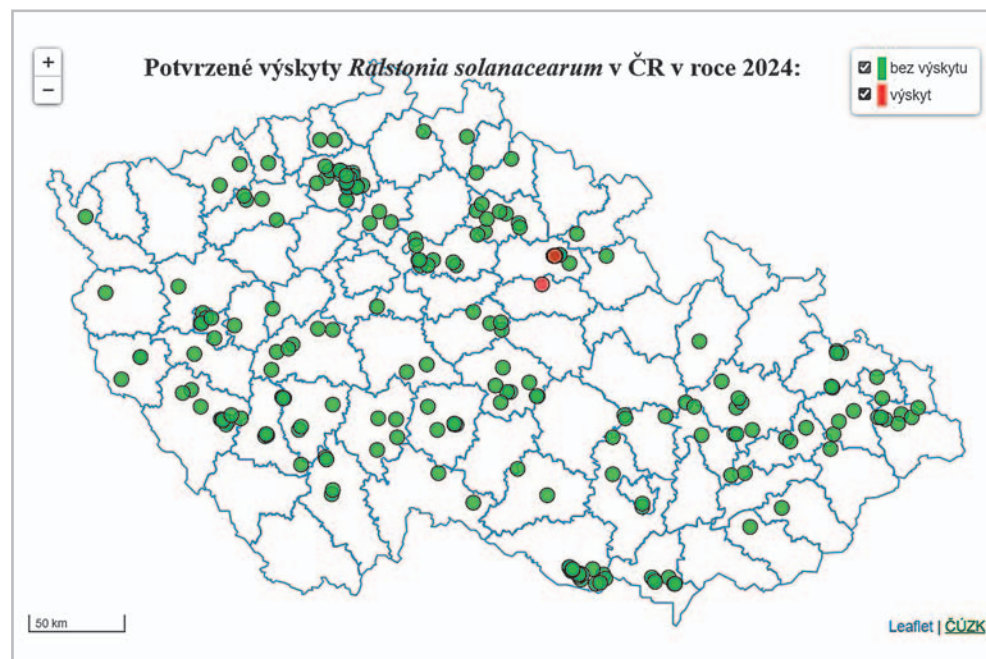
V srpnu 2024 bylo vydáno nové nařízení ÚKZÚZ o mimořádných rostlinolékařských opatřeních k ochraně proti šíření původce bakteriální hnědé hniloby (bakterie *Ralstonia solanacearum*) ze závlahové vody s č. j. ÚKZÚZ 135300/2024 a účinností od 29. 8. 2024, které je zveřejněno ve Sbírce právních předpisů územních samosprávních celků a některých správních úřadů a je dohledatelné také

na webových stránkách ÚKZÚZ v části Zdraví rostlin – Fytosanitární režim – Fytosanitární opatření.

Toto nové nařízení ÚKZÚZ o mimořádných rostlinolékařských opatřeních se týká příštího pěstební sezóny a právnickým a podnikajícím fyzickým osobám zakazuje zavlažovat brambory, rajčata a jiné pěstované lilkovité hostitelské rostliny vodou ze dvou závlahových stanic.

První závlahová stanice se nachází na Opatovickém kanálu v okrese Pardubice a zákaz zavlažování výše uvedených rostlin zde opakovaně platil již od roku 2023. Z důvodu výskytu bakterie ve vodě odebrané v letošním roce v blízkosti stanice se zde tento zákaz opětovně prodlužuje na další pěstební sezónu.

Druhá závlahová stanice se nachází na Labském náhonu v okrese Hradec Králové a výskyt

Potvrzené výskyty *Ralstonia solanacearum* v ČR v roce 2024

Zdroj: Rostlinolékařský portál

Odběr vzorku vody z říčního toku na testování výskytu bakterie

Foto Roman Zavadil, ÚKZÚZ

bakterie, spojený s následným vyhlášením zákazu zavlažování, zde byl potvrzen nově v červenci 2024. Nicméně na podzim 2024 bylo inspektory ÚKZÚZ provedeno intenzivní převzorkování vody v blízkosti této stanice s negativním výsledkem všech testů na bakterii a zákaz zavlažování pro příští pěstební sezónu zde tak bude moci být zrušen.

Zákaz zavlažování hostitelských rostlin bakterie v příští pěstební sezóně (roku 2025) tak bude platit pouze pro jednu závlahovou stanici na Opatovickém kanálu.

Připomenutí změn v legislativě

Dnem 15. července 2022 vstoupily v platnost čtyři prováděcí nařízení Komise (EU), kterými

se stanovují opatření k eradikaci a prevenci šíření bramborových háďátek rodu *Globodera* (2022/1192), původce bakteriální hnědé hniloby *Ralstonia solanacearum* (2022/1193), původce bakteriální kroužkovitosti bramboru *Clavibacter sepedonicus* (2022/1194) a původce rakoviny bramboru *Synchytrium endobioticum* (2022/1195). Tato prováděcí nařízení jsou přímo platná pro všechny členské státy EU a nahrazují proto vyhlášky Ministerstva zemědělství č. 331/2004 Sb., č. 332/2004 Sb. a č. 75/2010 Sb., ve zněních pozdějších předpisů.

V roce 2024 bylo konsolidováno znění prováděcího nařízení pro háďátka rodu *Globodera* prováděcím nařízením Komise (EU) 2024/2060 platným od

20. 8. 2024 a znění prováděcího nařízení pro rakovinu bramboru *Synchytrium endobioticum* prováděcím nařízením Komise (EU) 2024/2382 platným od 30. 9. 2024. Drobně konsolidován byl i text prováděcího nařízení pro bakteriální hnědou hnilobu *Ralstonia solanacearum* s platností od 29. 10. 2024.

Žádná z těchto drobných úprav prováděcích nařízení však s sebou nepřinesla změny, které by měly vliv na praxi v ochraně proti šíření výše zmíněných karanténních škodlivých organismů brambor či jiných lilkovitých plodin.

Jiří Šenekl

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský